

2006 İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI VE YENİ YAKLAŞIMLAR

Doç.Dr. Aytekin ALBUZ
Yrd.Doç.Dr. Mehmet AKPINAR
GÜGEF. MEABD.

1. Giriş

21. yüzyıla adını veren küreselleşme süreci ile birlikte, bilgi ve teknoloji alanında hızlı gelişmeler yaşanmış, birey ve toplumların ihtiyaç yapıları da giderek buna göre yeniden düzenlenmiştir. Her alanda kendini gösteren bu durum, ülkelerin eğitim sistemlerine de yansımış; “öğrenme, öğretim, bilgi, kuram, yöntem “ gibi temel eğitim kavramlarının da yeniden ele alınıp yorumlanmasını gerekli kılmıştır. Dolayısıyla bu süreç, ülkemiz eğitim sistemini de doğrudan etkilemiş ve özellikle öğretim programları konusunda Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde yeni bir takım düzenlemelere gidilmiştir.

Bilindiği üzere; günümüze değin pek çok öğretim programı davranışçı kurama göre ele alınıp yapılandırılmıştır. Türk Eğitim sistemi içerisinde de son on beş yıllık süreçte öğretim programlarının temel felsefesini davranışçı kuram oluşturmuştur. Davranışçı kurama göre; “İnsan davranışları çevre tarafından belirlenir ve kontrol edilir, eğer uygun bir çevre yaratılırsa ancak o takdirde istenilen davranışa ulaşılabilir” tezi savunulmakta idi. O günün koşullarında “1994 ilköğretim müzik dersi öğretim programı” da aynı anlayışla oluşturulmuş ve 2006- 2007 öğretim yılına değin yürürlükte kalmıştır. Ancak günümüze gelindiğinde farklı öğretim felsefelerinin ortaya çıkması ile birlikte davranışçı kuram da giderek cazibesini yitirmiş ve yerini yapılandırmacı yaklaşıma bırakmak zorunda kalmıştır.

Davranışçı kuramın eleştirilme sebeplerinden bazıları şöyle sıralanabilir:

- Davranışçı kuramın ağırlıklı olarak gözlenebilir etkinlikler üzerinde durması
- Öğrenmeyi sadece U-T (Uyaran-Tepki) bağıntısına indirgemesi
- Öğrenmede pekiştireçleri çok önemsemesi
- Öğrenme sürecinde öğreneni edilgen sayması
- Hayvan denekler üzerinde ortaya çıkan sonuçları, doğrudan insanlara genellemesi (Ün, 2007).

Yukarıda da ifade edildiği gibi tüm bu etkenlerden dolayı, ülkemiz eğitim sistemi bünyesinde de 2005 yılı itibarıyla davranışçı kurama alternatif olarak görülen yapılandırmacı kurama yönelinmiş ve mevcut öğretim programları da bu anlayış doğrultusunda revize edilmeye başlanmıştır.

Yapılandırmacı kuram:

- Öğretmeye değil, *öğrenmeye* önem verir,
- Öğrencilerin araştırmacılığını destekler,
- Öğrenme sürecinde daha önceki yaşantılara önem verir,
- Öğrenme de performans ve etkinliklere ağırlık verir,
- Öğrencinin nasıl öğrendiğini dikkate alır,
- Öğrencinin sosyal bir çevre içerisinde öğrenmesi anlayışına dayanır,
- Öğretimde gerçekçilik ve işlevselliği destekler,
- Öğrencilere bilgi oluşturma ve deneyimlerinden sonuç çıkarma fırsatını sağlar,
- Öğrenmeyi pasif bir süreç değil, aksine aktif bir süreç olarak görür,
- Kazanılan bilginin her birey tarafından hem kişisel hem de sosyal anlamda yeniden yapılandırılmasını sağlar. (İlköğretim 1/8 Müzik Dersi Öğretim Programı, 2007).

2. Davranışçı Kuram Ekseninde Hazırlanan 1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Geneline İlişkin Müzik Öğretmeni Görüşleri

1994 ilköğretim müzik dersi öğretim programının genel görünümüne ilişkin olarak Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı, Ankara ili merkez ilçelerdeki devlet ilköğretim okullarından (düşük-orta-yüksek olmak üzere) farklı sosyo-ekonomik durumlarına göre seçilen on (10) müzik öğretmeninden oluşan bir örneklem grubu üzerinde yapılan görüşme sonuçlarını içeren tablodan da anlaşılabileceği üzere; öğretim programının işlevselliği ve esnekliği, toplum beklentilerine uygunluğu hususlarında hiçbir müzik öğretmeni tamamen düzeyinde görüş bildirmemiş, yanı sıra; söz konusu programın diğer derslerle bütünlük göstermesi ve ortak bir repertuarın oluşturulmasına katkı sağlaması konularına da müzik öğretmenleri ancak %20 ve %10 gibi çok düşük düzeylerde katılım göstermişlerdir.

Tablo : 2. 1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına İlişkin Öğretmenlerin Genel Görüşleri

		GÖRÜŞLER	f	%
1994 İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÇAĞDAŞ MÜZİK EĞİTİMİNİN GEREKLERİNE UYGUNLUĞU HAKKINDAKİ GÖRÜŞLER	İŞLEVSELLİK	Evet, işlevsel bir program	-	0
		Kısmen işlevsel bir program	4	40
		Hayır, hiç işlevsel bir program değil	6	60
		TOPLAM	10	100
	ESNEKLİK	Evet, esnek bir program	-	0
		Kısmen, öğretmenin uygulamalarına göre esnek bir program	4	40
		Hayır, hiç esnek bir program değil	6	60
		TOPLAM	10	100
	TOPLUMUN GÖRÜŞ VE İSTEKLERİNE UYGUNLUK	Evet, program toplumun görüş ve isteklerine uygun	-	0
		Kısmen, programdaki geleneksel Türk müziği konuları toplumun görüş ve isteklerine uygun	2	20
		Hayır, program toplumun görüş ve isteklerine uygun değil	8	80
		TOPLAM	10	100
	DİĞER DERSLERLE BİR BÜTÜNLÜK OLUŞTURMASI	Evet, program diğer derslerle bir bütünlük oluşturuyor	2	20
		Kısmen, program bazı derslerle bütünlük oluşturuyor	4	40
		Hayır, program diğer derslerle bir bütünlük oluşturmuyor	4	40
		TOPLAM	10	100
	ORTAK BİR MÜZİK REPERTUARINI KAZANDIRMASI	Evet, program ortak bir müzik repertuarı kazandırıyor	1	10
		Kısmen, öğretmen ve öğretme yöntemlerine göre ortak bir müzik repertuarı kazandırıyor	3	30
		Hayır, program ortak bir müzik repertuarı kazandırmıyor	6	60
		TOPLAM	10	100

(Canbay: 2007).

3. Yapılandırmacı Kuram Ekseninde Hazırlanan 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Tasarısına İlişkin Müzik Öğretmenlerinin Genel Görüşleri

Mevcut 2006 öğretim programının hazırlanması sürecinde Ankara ili bünyesinde örneklem olarak seçilen 224 öğretmen üzerinde yapılan anket uygulaması sonuçlarına göre, tablodan da anlaşılabacağı üzere; söz konusu programın tasarlanan tüm boyutlarının öğretmenlerce oldukça anlamlı düzeyde kabul görüldüğü anlaşılmaktadır.

Tablo : 3. 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Tasarısına İlişkin Öğretmenlerin Genel Görüşleri

Sorular	Tamamen		Kısmen		Hiç		TOPLAM	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Programının 4 öğretim alanı üzerinde temellendirilmesi anlayışına ne ölçüde katılırsınız?	177	79.02	44	19,64	3	1,34	224	100
Programın odak noktasını “kazanımlar” oluşturmaktadır görüşüne ne ölçüde katılırsınız?	175	78,12	42	18,75	7	3,12	224	100
Programda nota öğretiminin 2. kademedan başlatılması nı ne ölçüde desteklemektesiniz?	175	78.12	35	15,62	14	6,25	224	100
Programının öğretim yöntemleri açısından etkinlik esasına dayandırılmış olması durumuna ne ölçüde katılırsınız?	153	68.30	60	26,78	11	4,90	224	100
Programda özellikle 1. kademe düzeyinde “oyun hareket ve dans” unsurlarının yoğun olarak kullanılmış olması durumuna ne ölçüde katılırsınız?	168	75	46	20,53	10	4,45	224	100
Programda özellikle “Yaratıcılık” olgusuna ağırlık verilmiş olmasını ne ölçüde desteklersiniz?	158	70.53	58	25,89	8	3,57	224	100

(Özdemir, 2008).

4. 1994 ve 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Biçimsel Yapısı

Tablo: 4. 1994 ve 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Model Olarak Karşılaştırılması

1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Modeli	2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Modeli
1. Üniteler	Öğrenme Alanları
2.Konular	Kazanımlar - Açıklamalar
3.Hedefler	
4. Hedef Davranışlar	Etkinlikler
5.Öğrenme-Öğretme Durumları	
6. Ölçme-Sınama Durumları	Ölçme-Değerlendirme
7. Değerlendirme	

4.1. 1994 ve 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının İçeriksel Yapısı

Tablo: 4.1. 1994 ve 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının İçeriksel Olarak Kısmi Karşılaştırılması

1994 Müzik Dersi Öğretim Programı	2006 Müzik Dersi Öğretim Programı
1. Programın temeli doğrudan gözlemlenip, ölçülebilen davranışçı yaklaşıma dayanmaktadır.	Programda bireyin bilgiyi kendisinin işlevselleştirdiği yapılandırıcı yaklaşım esas alınmıştır.
2. Programın can alıcı noktasını hedefler ve hedef davranışlar oluşturmaktadır.	Programda kazanımlar ve etkinlikler esas oluşturmaktadır.
3. Dersler, ünite ve konular bazında ele alınmıştır.	Program 4 adet üst öğrenme alanı üzerine teşkil edilmiş ve buna bağlı olarak da Kazanımlar sarmal olarak sıralanmıştır.
4. Programda öğretmen bilgiyi hazır olarak yapılandırarak öğrencilere vermektedir.	Öğrenciler bilgiye ulaşmada aktif rol oynarlar ve bilgiyi kendileri yapılandırır.
5. Bilişsel anlamda yoğun bir bilgi aktarımı söz konusudur.	Sürekli bilgi aktarımından çok yaşamsal bilgiler, öğrenciler tarafından özümsemekte ve işlevsel hale getirilmektedir.
6. Öğrenme ve öğretme durumlarıyla ilişkili olarak daha çok geleneksel öğretim yaklaşımları sergilenmektedir.	Geleneksel öğrenme ve öğretme yöntemlerinin yanı sıra çağdaş öğretim yöntemlerine de ağırlık verilmiştir.
7. Daha çok bilişsel gelişim ön planda tutulmuştur.	Bilişsel gelişim, devinişsel ve duyuşsal kazanımlarla sürekli olarak yaşamsallaştırılmaya çalışılmıştır.
8. Çeşitli disiplinler ile doğrudan veya dolaylı ilişkiler kurulmamıştır.	Konulara bağlı olarak farklı disiplinler ile gerekli hallerde doğrudan bağlantılar kurulmuştur.

4.2. 1994 / 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programlarının Hedef / Kazanım İlişkisi

Tablo: 4.2. 1994 / 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programlarının Hedef / Kazanımlar Boyutunda Karşılaştırılması

İlköğretim 1994 Müzik dersi öğretim programı sınıf bazında hedef dağılım dökümü ve oranları	İlköğretim 2006 Müzik dersi öğretim programı sınıf bazında kazanım dağılım dökümü ve oranları
1.sınıf: 68 hedef	1.Sınıf: 23 kazanım
2. sınıf: 75 hedef	2. sınıf: 22 kazanım
3. sınıf: 90 hedef	3. sınıf: 23 kazanım
4. sınıf: 120 hedef	4. sınıf: 23 kazanım
5. sınıf: 103 hedef	5.sınıf: 24 kazanım
6. sınıf: 73 hedef	6. sınıf: 23 kazanım
7. sınıf: 90 hedef	7. sınıf: 23 kazanım
8. sınıf: 87 hedef	8. sınıf: 22 kazanım
Genel Toplam Hedef Sayısı : 706	Genel Toplam Kazanım Sayısı:183

5. 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı Kazanımlarına Yönelik Uygulamaya Dönük Değerlendirme Örnekleri

2006 öğretim müzik dersi öğretim programının uygulamadaki görünümüne ilişkin Ankara ili merkez ilçelerinden örneklem olarak seçilen beş okul ve her okuldan seçilen 10 öğrenci üzerinde yapılan gözlem sonuçlarına göre, random yöntemiyle seçilen bazı kazanımlara ulaşma durumlarının genel anlamda başarılı olduğu görülmektedir.

Tablo 5.1. Dinleme-Söyleme-Çalma Öğrenme Alanına İlişkin Başarı Durumu

Kazanım: Öğrendiği notaları Seslendirir	N	Ortalama	Std. Hata	Anlamlılık
Gözlem Okulu (grubu)	10	4,00	0,667	0,166
Gözlem Okulu (grubu)	10	3,80	0,919	
Gözlem Okulu (grubu)	10	4,30	0,675	
Gözlem Okulu (grubu)	10	4,60	0,699	
Gözlem Okulu (grubu)	10	3,80	1,135	
Toplam	50	4,10	0,863	

*Anova testi

Tablo 5.1’ deki kazanıma ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde, 4. Gözlem okulu’nun 4,60’ lık bir oranla tamamen başarılı, 3. Gözlem okulu’nun 4,30’ luk bir oranla tamamen başarılı, 1. Gözlem okulu’nun 4,00’ lık bir oranla büyük ölçüde başarılı, 2. Gözlem okulu ve 5. Gözlem okulu’nun 3,80’ lik bir oranla büyük ölçüde başarılı olduğu görülmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda; beş okulda yapılan gözlemler sonucu söz konusu kazanıma ulaşma düzeyi ortalamaları genel toplamı 4,10’ luk bir oranla tamamen başarılı olmuştur sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo: 5.2. Müziksel Algı ve Bilgilenme Öğrenme Alanına İlişkin Başarı Durumu

Kazanım: Temel Müzik Yazı ve Öğelerini Kullanma.	N	Ortalama	Std. Hata	Anlamlılık (P)
1. Gözlem Okulu (grubu)	10	3,70	0,949	0,000
2. Gözlem Okulu (grubu)	10	2,00	0,816	
3. Gözlem Okulu (grubu)	10	3,70	0,823	
4. Gözlem Okulu (grubu)	10	4,00	0,667	
5. Gözlem Okulu (grubu)	10	4,10	0,568	
Toplam	50	3,50	1,074	

Tablo 5.2.’ deki kazanıma ilişkin hedefe ait ortalama puanlar incelendiğinde, 5. Gözlem okulu’ nun 4,10’ luk bir oranla tamamen başarılı, 4. Gözlem okulunun 4,00’ lık bir oranla büyük ölçüde başarılı, 1. ve 3. Gözlem okulu’ nun 3,70’ lik bir oranla büyük ölçüde başarılı, 2. Gözlem okulu’ nun 2,00’ lık bir oranla çok az başarılı olduğu görülmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda; beş okulda yapılan gözlemler sonucu söz konusu kazanıma ulaşma düzeyi ortalamaları genel toplamı 3,50’ lik bir oranla büyük ölçüde başarılı olmuştur sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo: 5.3. Müziksel Yaratıcılık Öğrenme Alanına İlişkin Başarı Durumu

Kazanım: Ezgilere Kendi Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder.	N	Ortalama	Std. Hata	Anlamlılık (P)
Gözlem Okulu (grubu)	10	4,60	0,516	0,000
Gözlem Okulu (grubu)	10	2,80	1,033	
Gözlem Okulu (grubu)	10	4,10	0,876	
Gözlem Okulu (grubu)	10	4,30	0,483	
Gözlem Okulu (grubu)	10	3,90	1,101	
Toplam	50	3,94	1,018	

Tablo 5.3’ deki kazanıma ilişkin hedefe ait ortalama puanlar incelendiğinde, 1. Gözlem okulu’ nun 4,60’ lık bir oranla tamamen başarılı, 4. Gözlem okulunun 4,30’ luk bir oranla tamamen başarılı, 3. Gözlem okulu’ nun 4,10’ luk bir oranla tamamen başarılı, 5. Gözlem okulu’ nun 3,90’ lık bir oranla büyük ölçüde başarılı ve 2. Gözlem okulunun 2,80’ lik bir oranla kısmen başarılı olduğu görülmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda; Beş okulda yapılan gözlemler sonucu söz konusu kazanıma ulaşma düzeyi ortalamaları genel toplamı 3,94’ lük bir oranla büyük ölçüde başarılı olmuştur sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo: 5.4. Müzik Kültürü Öğrenme Alanına İlişkin Başarı Durumu

Kazanım: Yurdumuzdaki Başlıca Müzik Türlerini Ayırt Eder.	N	Ortalama	Std. Hata	Anlamlılık (P)
Gözlem Okulu (grubu)	10	4,20	0,789	0,000
Gözlem Okulu (grubu)	10	3,10	0,738	
Gözlem Okulu (grubu)	10	4,20	0,632	
Gözlem Okulu (grubu)	10	4,10	0,568	
Gözlem Okulu (grubu)	10	4,90	0,316	
Toplam	50	4,10	0,839	

Tablo 5.4’ deki kazanıma ilişkin hedefe ait ortalama puanlar incelendiğinde, 5. Gözlem okulu’ nun 4,90’ lık bir oranla tamamen başarılı, 1. ve 3. Gözlem okulunun 4,20’ lik bir oranla tamamen başarılı, 4. Gözlem okulu’ nun 4,10’ luk bir oranla tamamen başarılı, 2. Gözlem okulu’ nun 3,10’ luk bir oranla büyük ölçüde başarılı olduğu görülmektedir.

Bu bulgular doğrultusunda; Beş okulda yapılan gözlemler sonucu söz konusu kazanıma ulaşma düzeyi ortalamaları genel toplamı 4,10’ luk bir oranla tamamen başarılı olmuştur sonucu ortaya çıkmıştır (Demirci, 2009).

6. 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına İlişkin Uygulanan Yeni Yaklaşım ve Yöntemler

Her alanda olduğu gibi müzik eğitimi alanında da çağdaş düzeye ulaşabilmenin koşulu, işlevselliği ve etkililiği kanıtlanmış öğretim yöntem ve tekniklerini algılamak, benimsemek ve uygulayabilmektir. Müzik öğretiminde de doğal olarak her öğretmen kendine özgü bir yol izler. Bu kişisel öğretme metodu, öğretmenin eğitim tecrübesine, amaçlarına, sınıf ortamına ve öğrencilerin gereksinimlerine paralel olarak ortaya çıkar. Ancak öğretmenin bu kişisel yöntemi bilimsel ve sağlıklı temellere oturtabilmesi için, müzik eğitimi alanındaki çağa ilişkin bir takım genel yaklaşım ve yöntemleri de yakından tanıması gerekir. Zira artık çağdaş eğitimde; bilginin doğrudan verilir istendiği bir öğrenme ortamı değil, aksine bilgiye ihtiyaç duyduğu anda ulaşma becerisi kazanmış, edindiği bilgileri ihtiyaç duyduğu anda

kullanabilen, öğrenme sürecinde pasif değil aktif ve yaşam boyu öğrenmeyi amaç edinmiş modern bir birey yetiştirme anlayışı hakim olmuştur.

6.1. Öğrenme Alanlarına Odaklı Öğretim Programı Anlayışı

Son yaklaşımlara göre; gelişmiş ülkelerde müzik derslerinin konuları belirli alanlarda toplanmıştır. Bu sınıflandırmada müzik dersindeki öğretim anlayışı; **prodüksiyon, reproduksiyon, resepsiyon, transpozisyon ve refleksiyon** adı altında beş alanı içermektedir. Bu öğrenme alanları;

a- Prodüksiyon: Müzik üretme, müzik yaratma, doğaçlama, taklit etme, düzenleme, çalgılaşma, tınılarla denemeler yapma, seslerle oynama.

b- Reproduksiyon: Müzikleri seslendirme, çalma, söyleme.

c- Resepsiyon: Müziği dinleme, algılama, sindirme.

d- Transpozisyon. Müziği başka anlatım biçimlerine dönüştürme; hareketle, sözle, resimle yorumlama ve anlatma.

e- Refleksiyon: Müzik hakkında konuşma, düşünme; müziğin kuramını, yapısını inceleme, öğrenme" olarak tanımlanabilir.

Bu alanlardan her birinden oluşturulacak konular; müzik tarihinin, müzik türlerinin, çalgıların, müzik araçlarının, müzikçilerin, müzik kurumlarının ve müzik yaşamının bütün boyutları ile müzik derslerinde işlenerek bireylerin çok yönlü olarak yetişmelerini mümkün kılmaktadır.

Bu sınıflandırmaya uygun olarak müzik eğitim ve öğretim programları; günün gereksinimlerine, sanayi alanındaki gelişmelere ve müzik yaşamındaki değişikliklere uygun olarak sürekli gözden geçirilip zenginleştirilebilecektir(Toksoy, 2005).

Söz konusu 2006 ilköğretim müzik dersi öğretim programı da benzer bir yaklaşımdan hareketle; **“Çalma-Söyleme-Dinleme”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve “Müzik Kültürü”** adı altında 4 öğrenme alanı üzerinde yapısalcı anlayışla biçimlendirilmiş ve kazanımlar bu öğrenme alanlarıyla kenetli olarak oluşturulmaya çalışılmıştır.

Yine benzer bir yaklaşımla; ilköğretimin devamı olan orta öğretim 2008 Lise Müzik dersi Öğretim Programı Öğrenme Alanları da **“Söyleme-Çalma”, “Dinleme”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müzik Kültürü” ve “Müziksel Yaratıcılık”** biçiminde yapılandırılmıştır.

Yanı sıra ilköğretim müzik dersi öğretim programı, “öğrenme-öğretme süreci” yani işleniş bölümü ile 5E modeli diye tanımlanan **“Giriş”(engage), “Keşif”(exploration), “Açıklama”(Explain), “Derinleştirme”(Elaborate), “Değerlendirme”(Evaluate)** basamaklarına dayandırılmış olup; programın uygulanmasında bu model temel alınarak, konuların etkinlik esasına göre düzenlenip işlenmesi amaçlanmıştır.

6.2. İşbirliğine Dayalı Aktif Öğrenme Yaklaşımı

Bu yaklaşım, öğrencilerin küçük gruplar halinde çalışarak öğrenmelerini gerçekleştirme sürecidir. İşbirliğine dayalı öğrenme modelinde başarıya ulaşmak için karşılıklı ilişki zorunludur.

Bu öğrenme türünün bazı avantajlarını şöyle sıralamak mümkündür:

- Grup içerisinde olumlu yönde bir bağımlılık söz konusudur.
- Liderlik, grup üyeleri arasında paylaşılmaktadır.

- Grup sorumluluğu bilinci vardır.
- Üyeler arasında öğrenmenin tam olabilmesi için kolektif ilişkilerin yapılandırılması amaçlanır
- İşbirliğine dayalı öğrenmede iletişim yeteneği, dürüstlük, karar verme, problem çözümü, paylaşma gibi sosyal beceriler doğrudan öğrenilir.
- Başarı ve ödül ortakdır (İlköğretim Müzik Dersi 6,7,8. Öğretmen Kılavuz Kitabı, 2007).

Birlikte müzik yapmanın doğasında da yer alan kolektif çalışma prensibi sayesinde, bir etkinlik sonucunda tüm çocuklar birlikte amaca ulaşmış sayılır ve bu hazzı da ortak olarak paylaşmış olurlar.

6.3. Oyun-Dans-Devinim yaklaşımı

Öğrenci merkezli olarak düzenlenen bir öğretim sisteminde, öğrenciler derse aktif olarak katılmalı, öğretmen bilgiyi aktarmak yerine öğrencilerin bilgiyi keşfederek öğrenmelerine yönelik yol gösterici bir rol üstlenmelidir. Müzik derslerinde, bireysel etkinliklerin yanı sıra grup çalışmalarına da yer verilmeli; öğrencilerin sosyalleşmesi ve diğer bireylerle iletişim kurmasını destekleyici işbirliğine dayalı üretim anlayışı benimsenmelidir. Birlikte hareket etmeye, oyun oynamaya çok yatkın olan çocukların enerjileri müzik dersinde yapacakları danslar, drama etkinlikleri ile ön plana çıkartılmalı ve bu sayede öğrencilerin kendine olan güven duygusu geliştirilmeye çalışılmalıdır (Orff Schulwerk, Eylül 2003-4).

Son yıllarda ülkemizde de yaygınlaşan Orff çalışmalarında öğretmen rehber konumunda olup; öğrencileri yaratıcı çalışmalar için motive edip, çıkış noktası oluşturacak, aktif çalışma için yönlendirecek, doğaçlama, anlık çeşitleme ve kurgulama vb. yaratıcılığı sürekli teşvik edecektir. Orff anlayışında uygulamadan bilgiye varan, diğer bir deyişle bilgi çıkarımına yönelik çalışma biçimlerinin, yapılandırmacı anlayışın beklentileri ve çoklu zeka kuramı ile de büyük ölçülerde örtüştüğü görülmektedir (Kalyoncu, 2008).

Dans-devinim-müzik eksenli bir temele dayanan Orff öğretisine ilişkin olarak Ulrike Jungmayer'in şu sözleri konuya daha da açıklık getirecektir: "Carl Orff'un elementer müzik ve hareket eğitimi anlayışı, her çocuğun kendine özgü bir yeteneği olduğunu kabul eder. Müzik ve hareket eğitiminde söz konusu olan, sadece müzik eğitimi değildir. Buradaki amaç; insan yetiştirmektir" (Orff Schulwerk, 2006).

7. Sonuç

Yeni bir anlayış ve yaklaşım ışığında oluşturulan 2006 İlköğretim müzik dersi öğretim programı; yapısalcı anlayış doğrultusunda, oyun-dans-devinim eksenli ve işbirliğine dayalı aktif öğrenme süreci ile birlikte; özellikle ilk iki kademe Orff yöntemine dayandırılarak; müzik-hareket birlikteliği ile kendine olan güvenlerinin gelişimini destekleyecek ve işbirliğine dayalı öğrenme yöntemi ile de aynı zamanda sosyalleşme sürecine olumlu katkılar sağlayacak biçimde tasarlanıp hazırlanmıştır.

8. Öneriler

- 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının felsefesinin doğru olarak anlaşılabilmesi için, MEB bünyesinde "Konu alanı uzmanı" olan kişilerce belirli aralıklarla müzik öğretmenlerine yönelik seminer ve hizmet içi kursları düzenlenmelidir.
- 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programında yer alan geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerinin yanı sıra özellikle Orff öğretisi üzerinde önemle durulmalı, bu yöntem, etkinlik esaslı çerçevesinde ilk iki kademe müzik derslerinde aktif olarak uygulanmalıdır.

- 2006 müzik dersi öğretim programında öngörülen performans ödevleri doğrultusunda; özellikle seslendirmeye dönük çalışmalara dayalı ortaya konan ürünlerin belirli periyodlarla sergilenmesine imkan verilmeli, böylece çocukların kendine olan güvenlerinin gelişmesine ve aynı zamanda da sosyalleşme sürecine destek olunmalıdır.
- Program içerisinde yer alan her kazanım; olabildiğince öğrenme alanlarının tümüyle ilişkilendirilmeli, dersin işlenişinde etkinlik esası ve işbirliğine dayalı aktif öğrenme ve “müzik-dans-devinim” unsuru gözden kaçırılmamalıdır.
- Müzik eğitimi, hangi tür ve boyutta olursa olsun; günümüz öğretim yaklaşımları çerçevesinde “Öğretmen Kılavuz Kitabı” ve “Öğrenci Çalışma Kitabı”nın yanı sıra olmazsa olmazlardan biri olan **“DERS KİTABI”** ana materyallerinden oluşmalıdır. Bu sebeple; ilköğretim müzik derslerinden kaldırılan ders kitabı materyali, ivedilikle tekrar yürürlüğe konulmalı ve bu eksiklik giderilmelidir. İlave olarak, dersin işlenişinde yeni yaklaşımları içeren görsel ve işitsel “Cd” ve “DVD” gibi yardımcı materyallerin kullanımı da faydalı olacaktır.
- İlköğretim müzik derslerinin gereği gibi işlenebilmesi için, tüm müzik eğitimcilerinin de üzerinde ortak görüş birliğine vardığı gibi haftalık ders saati en az 2 saate çıkarılmalıdır.
- 2006 İlköğretim müzik dersi öğretim programının iyi algılanıp müzik öğretmeni adaylarına doğru aktarılabilmesi için; öğretmen yetiştiren kurumların özellikle lisans öğretim programlarını tekrar gözden geçirmesi ve buna göre gerekli düzenlemeleri yapması yararlı olacaktır.

Kaynaklar

1. Canbay, A., “Müzik öğretmenlerinin 1994 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına Yaklaşımları ve Görüşleri”, Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 2, sy: 15, 29, Bayburt, 2007.
2. Demirci, B., “2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı, Öğretmen Kılavuz Kitabı ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Uygulamaya Dönük Değerlendirilmesi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2009.
3. “İlköğretim Müzik Dersi 6,7,8, Öğretmen Kılavuz Kitabı”, Devlet Kitapları, sy:A1, İmpress, Ankara, 2007.
4. “İlköğretim 1/8 Müzik Dersi Öğretim Programı”, Devlet Kitapları Müdürlüğü, sy:5, 7, Ankara, 2007.
5. Kalyoncu, N., “Carl Orff’un Elementer Müzik, Hareket Ve Konuşma Eğitimi Yaklaşımının Günümüzdeki Anlamı”, www.muzed.org.tr/index.php?option=com_content&task=view&id=128&Itemid=30
6. “Orff Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi”, Info 10, sy:53, İstanbul, 2006.
7. “Orff Schulwerk Eğitim ve Danışmanlık Merkezi”, Info, sy: 12, 13, İstanbul, 2003.
8. Özdemir, N., “2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Kazanımlar Boyutuna Yönelik İncelenmesi ve Değerlendirilmesi”, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri enstitüsü, Yayınlanmamış Y.Lisans Tezi, Ankara, 2008.
9. Toksoy, C.A., “Günümüz Müzik Eğitiminde Kullanılan Metodlar ve Yöntemlere Genel Bir Bakış”, http://www.muzikbilim.com/4e_2005/toksoy_ac.html
10. Ün, K. A., “Aktif Öğrenme, Bilişim Gelişimin Çoşkusu”, Kanyılmaz Matbaası, sy:79, İzmir, 2007.